

I. TROPY – obrazná pojmenování

Epiteton

- Zelená travička, udatný hrdina, širé pole _____
- Smaragdová tráva, žhavý déšť, křehký květ _____

Metafora

- Topinky ulic, přetírané česnekem davu, lehce čpí _____
- Okno je skleněná loď připoutaná k břehům mé světnice _____
- Žlutavý kostel vlá na hoře zelené _____
- Já na strom zvadlý nepřipínám růži _____
- Tíživý svět kolem nás/poletuje jak ten prach _____
- Nebe kvete černou růží _____

Personifikace

- Za temným oknem, v květníku sivém
hrubý a špičatý mračil se kaktus _____
- Kapky deště zpívají _____
- Kameny starých stromů promlouvají _____
- Zapadlé střechy chalup se hrbily _____
- Duch země zpívá: úzkost, víra, bolest _____
- ... a zaposlouchal se, co mluví kraj _____
- Večerní stíny stříbrošedé/ ztrácejí život na trati _____
- Po modrém blankytu bělavé páry hynou,
lehounký větřík s nimi hraje _____
- Zapadlé městečko zívá, jde spát. _____
- Vesmíre/ černý kohoute/ nezobej hvězdy
neťukej na mé okno studeným zobákem _____

Metonymie

- Zabalte mi toho Dumase _____
- Moře, ty, které neznáš neděli _____
- Oči své položíš doprostřed světnice _____
- Pije už třetí sklenici _____
- Živil sedm krků _____
- V orchestru schází housle _____
- „ Tak už jsem tady,“ řekly veverčí zuby. _____
- Němec byl poražen _____
- A v létě tyčí se tu kukuřičná zrna _____
- Čtyřicet zim až oblehne tvé skráně _____
- V jednom věhlasném lokále v Secaucusu
dáma v tchoři se vztyčila. _____

Oxymóron

- A výmluvnost umlčených. To ticho
je slyšet dodnes. Takový veselý smutek. _____
- Svítání na západě _____
- Mrtvé milenky cit _____

- Zbortěné harfy tón, ztrhané strůny zvuk _____
- Černé světlo _____

Hyperbola

- Říkal jsem ti to tisíckrát _____
- Čekám na tebe sto let _____
- Ne jedněma, ale tisíci rukama moře mě objalo _____
- Mám síly, že bych hory přenášel _____
- Pod oknem za noc nejmíň tři sta vlaků _____

Eufemismus

- Zezdola k různým přivoníš _____
až budeš smrt svou žít _____
do tmy lásku odhodíš svůj štít _____
- Zhasl plamínek jeho života _____
- Již na něm roste travička _____
- Ty nezestárneš, miláčku, ty jen prokvetíš
ze sedmikrásky v sedmikrásku _____

II. Zvukové prostředky

Zvukomalba

- A před chaloupkou z koně hop!
a na chalupu : klop, klop, klop! _____
- Na topole podle skal/zelený mužík zatleskal _____
- Řinčí řetězů hřmot _____

Aliterace

- Domove, domove, /drahý a jediný,
nejdražší ,nejsladší /nad světa končiny. _____
- A pohledy lidí /přepadly ten průvod tesklivý _____
- Potkal potkan potkana
Pod kamenem, pod kamenem _____
- Já vyvěším výstražnou svítilnu, aby mi svítila zase až do rozednění _____

Akrostich

- Neptum jež těžko vypočítáš slavný Koperníku
Efémní lásky rádi oplakávali jsme v tichu
Zimostrázové kytice písni na pianě
Vějírům v podmořských chaluhách naposled zamáváme
Adriatické moře s hvězdami korály z nichž Arionův delfín pije
Leutnant prvního bataliónu ubohých aviatiků poezie- /Nezval/

• Méně než vzpomínka: márnice kabinetu
A busty klasiků jak hlavy uťaté

Rouhavým jazykem kantora. Stokráte
Kamenem knihy jsem rozbíjel okna světa
Éra těch letoucích moudrostí gymnázia
Trvala den a noc. Den zval se Neděle
A jméno vám nepovím, přátelé.

III. Figury

Aliterace

- Domove, domove,/drahý a jediný,
nejdražší ,nejsladší /nad světa končiny. _____
- A pohledy lidí /přepadly ten průvod tesklivý _____
- Potkal potkan potkana-pod kamenem pod kamenem-počkat pane potkane

- Plyne, peníz po penízku _____

Paronomázie

- Skleničko ty skleněná _____
- Slavme slavně slávu Slávů slavných _____
- Vždy dopuštění slepě padne.
Slepecky táhnem slepou hrou,
Než řeknem: přivoň! – květ nám zvadne,
A osud – slepec zvůli svou
I srdci určí slepé metrum... _____

Anafora

- Dobré ráno, kytičky.
Dobré ráno,
maličký. _____
- Zejtra, co zejtra? Kdožpak ví
Zejtra si lehnem do rakví. _____
- Na břehu řeky Svatky kvete rozrazil
na břehu řeky Svatky roste nízká tráva _____
- Jak zplesnivělý chléb
jak řetěz spadlý hřeb
jak vypadnutá skoba
se cítím, když jsem sám. _____
- Zdrávi vzkázali,
zdrávi napsali,
modrý rezervista,

básník, anarchista,
zpívám si a proklínám,
oh, proklínám. _____

- Darma, řeko, tvoje lkaní,
darmo tmavou nocí zní ... _____

Epifora

- Jaký je to divný kraj,
Milý bože, divný kraj! _____
- Co to máš na té tkaničce,
na krku na té tkaničce? _____
- Šaty měla podzimkové
a vlasy měla podzimkové
a oči měla podzimkové _____
- Jaký je divný kraj
Milý bože, divný kraj! _____

Epanastrofa

- Střela ta se zaryla v bílá ňadra,
v bílá ňadra prvního Tatařína. _____
- Mou upřímnost znala,
znala divné moci božské _____
- a nazván Volžanín, po vychování,
po vychování u matky Volhy. _____
- Tvé oči dva výstřely naslepo
dva výstřely naslepo které se nemínuly cílem
dva výstřely naslepo za rohem ulice kudy jsem šel
jak věžeň hledající konec dvora. _____
- Smrtná neděle, kams klíče dala?
Dala jsem je, dala, Květné neděli. _____

Epizeuxis

- Utichly továrny, utichly ulice _____
- Znaven, ach znaven vším, já volám smrt a klid
když vidím zásluhy rodit se na žebrači... _____
- Ujíždí , ujíždí, ujíždí trén

a vojáček v kantýně zpívá _____

Figury syntaktické

Asyndeton

- Dělník je smrtelný, práce je živá
- Jeden kámen
dva domy
tři zříceniny
čtyři hrobníci
jedna zahrad
květiny _____
- Zase stará, děsnější,
moudřejší zas pomalejší,
studenější, beze slov,
rozdírá mé srdce drápem _____

Polysyndeton

- Je tráva vysoká a laskavá a vlahá _____
- Ve jménu radosti i života i krásy _____
- a stráně zastřené a vzhůru cesta sivá
a soumrak májový, jenž chvěje se a voní _____
- Šli, křičeli, láska a krása a mládí,
že není, co zradí,
že zmaří
i bídu i léčky i klamy i zbabělost stáří,
že nejsou sami, že nejsou sami _____

Paralelismus

- Něžná i proradná
krutá i bezradná
plamen i červánek
ďábel i beránek
cukr i stůl _____
- Uměl jsem jedním tahem tvoje ruce-
holubici, zobající na psacím stroji _____
- O květe čárný, když v srdci lidském lidstvu vykvétáš,
O čárná ty v májovém květu zdání růže podzimní _____
- Strom květ nese, dokud neuchřadne,
lilje voní, dokud neuvadne,
hvězda svítí, dokud nezapadne,
sopka pálí, dokud nevychladne,
sníh se bělí, než se v vodu shlukne,-
pěvec zpívá, než mu slabá struna,
nebo srdce v úzkých prsou pukne. _____

Antiteze

- Vzav se tu odněkud kůň vyjíždí
on nevyjíždí
on větrem letí _____

- Na horách se svítí,
já tam poběhnu,
je-li to kvítečko,
já ho utrhnu.
Kvítečko to není,
je to má milá,
proto se tak svítí,
že je upřímná. _____

Gradace

- ...kde je voda modravá, a nebe modravé
a hory modravější _____
- Šťasten kdo nežil, šťastnější kdo se chystá
v nicotu rodnou kdys – a nejšťastnější jest,
kdo , nový anděl už, dlí blízko Pána Krista _____
- V těch kalných, těžkých, krutých dnech _____

Inverze

- Zem svobodná, přec tu bezpráví,
jak děsivějšího neviděly světy,
zmar každý krok zločin krvavý,
a každý hles vítězné oslavy
křek divoký, jež neznal barbar ani
na zříceninách Říma před sto lety. _____
- Kachna s peřím zelenavým _____
- Ty české rybníky jsou stříbro slité,
žíhané temnem stínů pod oblaky _____

Apostrofa

- Velké, širé, rodné lány,
jak jste krásny na vše strany _____
- Ó věkové dávní, jak noc vůkol mne ležící,
Ó krajino, všeliké slávy i hanby plná! _____
- Ach, Čechy krásné, Čechy mé,
obraze rámu prastarého _____
- Řeko, ty řeko věčná, poslyš má slova!
Údolí mé temné, věř v můj návrat! _____